

PROTOKOLL
for
møte i Omsetningsrådet
torsdag 23. august 2018 kl. 08:30
i
Landbruksdirektoratet

Møtet ble hevet kl 10.00

Til stede:	Björg Tørresdal, Vibeke Andersen, Kristin Taraldsrud Hoff, Jan-Egil Pedersen, Anne Jødahl Skuterud, Bjørn-Ole Juul-Hansen, Trine Hasvang Vaag, Trond Reierstad (per telefon), Ann Merete Furuberg, Lars Petter Bartnes og Sigrid Helland.
Forfall:	
Fra Landbruksdirektoratet:	Elsebeth Hoel, Marit Jerven, Jørn Rolfsen, Siv Heia Uldal, Hege Heiberg, Anders Leine, Mari Vengnes, Hans Peder Hvide Bang og Ida Louise Bjønness

Saksliste

066/18	Godkjenning av innkalling og dagsorden.....	2
067/18	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.....	4
068/18	Orientering fra markedsregulator.....	6
069/18	Korn- Fastsettelse av omsetningsavgift for kornåret 2018/19.....	8
070/18	Vurdering av behov for økt lagring av såkorn.....	12
071/18	Kjøtt - Søknad om alternative avsetningstiltak for sauekjøtt – dyrefôr.....	15
072/18	Kjøtt - Søknad om alternative avsetningstiltak for sau - veldedig formål.....	19
073/18	Kjøtt - Søknad om økt og differensiert omsetningsavgift for sau og lam.....	24
074/18	Kjøtt - Mottaksplikt på storfekjøtt fra uavhengige aktører.....	28

Saksnr.: 066/18	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saksnr.: 18/40397-1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak:

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter ble sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer.
Dokumentene er også lagt inn i skyløsningen Jottacloud. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Dagsorden I er også sendt medlemmene per post.

Saksnr.: 067/18	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møter	Saksnr.: 18/40397-2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollene fra møtene 22. juni og 25. juli 2018 godkjennes.

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Etter møte 25. juli 2018, sak 65/18, kom det inn merknader som er innarbeidet i protokollen.

Saksnr.: 068/18	Sektor: Kjøtt, egg, korn og melk	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Saksnr.: 18/40397-3

Forslag til vedtak:

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

Møtebehandling

Leder foreslo at orienteringen fra markedsregulator ble utsatt til neste møte. Dette ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Orienteringen utsettes til neste møte.

Orientering fra markedsregulator

Orienteringen ble utsatt til neste møte.

Saksnr.: 069/18	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Korn- Fastsettelse av omsetningsavgift for kornåret 2018/19	Saksnr.: 18/26005-12

Beskrivelse

Landbruks- og matdepartementet har vedtatt maksimalsats for omsetningsavgift for korn og oljefrø for kornåret 2018/2019 på 4,5 øre per kg, gjeldende fra 1. juli 2018.

Norske Felleskjøp har lagt fram en avlingsprognose på 646 000 tonn norsk korn, eksklusiv oljefrø og erter, som reflekterer årets ekstreme tørke på Østlandet. Ut fra dette vil det ikke bli behov for avsetningstiltak knyttet til 2018-avlingen. Det foreslås en avgift på **1,0** øre per kg, som kun skal dekke de faste budsjettpostene.

Hjemmel

Forskrift 1999-06-29 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk § 1.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Norske Felleskjøp av 17. august 2018.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsavgiften på korn og oljefrø fastsettes for perioden fra 01.07.2018 til 30.06.2019 (kornåret 2018/2019) til **1,0** øre per kg.

Korn- Fastsettelse av omsetningsavgift for kornåret 2018/19

Landbruksdirektorat har 17. august 2018 mottatt brev fra Norske Felleskjøp (NFK), med forslag til sats for omsetningsavgift for kornåret 2018/2019 på 1,0 øre per kg for korn og oljefrø, som omsettes gjennom markedsordningen.

NFKs første prognose for 2018/2019 ble fastsatt 16. august 2018. Omsetningsrådet vedtok 22. juni 2018 forslag om å sette maksimalsatsen for omsetningsavgift for kornåret 2018/2019 til 4,5 øre per kg. Landbruks- og matdepartementet meddeler i brev av 3. juli 2018 at de følger Omsetningsrådets tilråding. Dette fremgår av forskrift av 29. juni 1999 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk.

Forslaget til omsetningsavgift ligger innenfor maksimalsatsen. Det forutsettes at avgiften ligger fast hele kornåret, som vedtatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 5. juni 2003.

NFK har ved beregning av omsetningsavgiften, etter tidligere anmodning fra Landbruksdirektoratet, ikke lagt inn sikkerhetsmargin i prognoseberegningene, men lagt inn nødvendig buffer i fondet for omsetningsavgift korn.

Fondet er ved inngangen til kornsesongen 2018/2019 på ca. kroner 20,0 millioner, korrigert for kostnader til overlagring fra 2017/2018-sesongen. Norske Felleskjøp har tidligere lagt til grunn at fondsmålet skal være 25 mill. kroner, grunnet risiko for manglende finansiering av tiltak. Av hensyn til at inntektene til kornprodusentene vil bli reduserte etter tørken sommeren 2018 er det ikke lagt til grunn at fondet skal bygges opp i 2018/2019. Det forutsettes at fondet kan bygges opp igjen i kommende sesonger.

Ved beregning av omsetningsavgiften legger NFK følgende til grunn:

- Arealet for 2018 er uendret fra 2017, men redusert for estimert høsting av kornareal til grovfôr.
- En avlingsprognose på 646 000 tonn korn, eksklusive oljefrø og erter.
- En matkornandel på 65% for hvete og 60% for rug, basert på siste 10-årsmedian.
- Matkornforbruket er prognosert til 339 700 tonn, derav 276 500 tonn hvete, 22 400 tonn rug, 37 400 tonn havre og 3 400 tonn bygg. Dette er langt over prognosene og avsetningstiltak blir ikke aktuelt.
- Forbruket av kraftfôr i kornåret 2018/2019¹ er prognosert til 2 212 000 tonn.
- Andel karbohydratråvarer i kraftfôret er satt til 70,3 prosent, til sammen 1 555 000 tonn. Med prognosert svinn på 1 % gir dette et underskudd av norsk fôrkorn på 894 000 tonn.
- Opplysningsvirksomhet og administrasjon er lagt inn som budsjettert for 2018.

Landbruksdirektoratets vurderinger

I prognosen er det forutsatt at kornarealet er uendret, men justert for høsting av kornarealer til grovfôr. Regjeringen innførte tidligere i sommer tiltak for å sikre nok

---

¹ Fra 4. kvartal 2018 til 3. kvartal 2019

grovfôr. Det gis i år også arealtilskudd for korn selv om kornet blir slått til grovfôr. Omfanget er forbundet med en viss usikkerhet, men det vil medføre en reduksjon av kornarealet. Avlingen er fastsatt med grunnlag i anslag fra Norsk Landbruksrådgiving. Det gir en historisk lav avling, prognosert til å bli tilnærmet halvparten av fjoråret, og 45 prosent under fem års gjennomsnitt. Det er allerede mottatt en del korn, som gir en sikrere prognose for årets matandel, selv om været i de kommende ukene vil ha noe betydning. Denne er satt til henholdsvis 65 og 60 prosent for hvete og rug.

Såkorpsalget gir ikke nødvendigvis et korrekt bilde av høstkornet da vanskelige værforhold høsten 2017 medførte at ikke alt kornet ble sådd. Videre er det usikkerhet knyttet til hvor store arealer som har blitt høstet til fôrkorn grunnet regjeringens tiltak for å sikre nok grovfôr. Den spesielle sesongen har derfor medført at NIBIO ikke leverer prognose for estimert dekaravling i 2018.

Fordelingen mellom klassene viser stor tilgang av klasse 4, grunnet overlagering. NFK har for kornåret 2018/2019 forutsatt et kraftfôrforbruk på 2 212 000 tonn, som er ca 240 000 tonn høyere enn salget i 2017. Økningen tilskrives i all hovedsak ekstraordinær mangel på grovfôr. Landbruksdirektoratets oppgaver over salg av kraftfôr i kalenderåret 2017 viser 1 977 963 tonn. Salget i første halvår 2018 ligger ca. 1,0 prosent høyere enn i tilsvarende periode året før, dette skyldes oppgang i salget av kraftfôr til drøvtyggere og svin. For fjørfe er det en reduksjon. NFK har ved prognosering av forbruket benyttet de samme prinsippene som tidligere, med tilleggsvurdering knyttet til grovfôrmangelen, som har medført at en del har benyttet seg av muligheten til å høste kornet som grovfôr uten at dette påvirker tilskuddet. Landbruksdirektoratet har ingen merknader til dette.

I samsvar med tidligere vedtak i Omsetningsrådet, jf. budsjett for 2018, samt forutsetninger NFK legger til grunn for 2019, om midler til faglige tiltak og opplysningsarbeid, utgjør dette for kornåret 2018/2019 2,00 mill. kroner. Dette er medberegnet i NFKs forslag til omsetningsavgift. Administrasjonskostnader til NFK og Omsetningsrådet er lagt inn tilnærmet budsjett for 2018 på hhv. 5,59 og 1,41 mill. kroner.

Det har historisk vært ønskelig med et fond på 25 mill. kroner. Ved direktoratets gjennomgang av innestående på fondet i årene fra 2010 til 2016, viser dette at det i perioden aldri har vært likviditetsmessig krevende. Med en fondsstørrelse på i størrelsesorden 20 mill. kroner ville det også ha vært uproblematisk, historisk sett. Rådet sluttet seg til denne vurderingen i møtet i oktober 2015, sak 69/15. Siden det er enighet om at avgiften ikke skal endres gjennom kornåret, og den fastsettes før innhøstingen starter, er det usikkerhet mht. kommende behov. NFK påpeker de reduserte inntektene til kornprodusentene dette spesielle året er argument for at fondsoppbyggingen bør vente. Siden det også er sannsynliggjort at det ikke blir avsetningstiltak, er direktoratet enig i denne vurderingen.

Med disse forutsetningene vil det bli behov for en tilføring av 8,7 mill. kroner til fondet. Med en avling på 658 000 tonn, inkludert oljefrø og erter, tilsvarer dette en avgift på 1,3 øre per kg. Det foreslås en avgift på **1,0** øre per kg.

Som det fremkommer anbefaler NFK en avgift som kun dekker de budsjetterte kostnadene. I år med store avvik fra normalavling er det erfaringsmessig vanskelig å treffe med prognosen, men det bør være stor grad av sikkerhet for at det ikke vil bli behov for iverksetting av avsetningstiltak for årets avling. I historisk perspektiv, sett tilbake til begynnelsen av 1970-tallet, var 1975 den dårligste kornhøsten med 769 900 tonn i avling, gjennomsnittlig 257 kg/da (kilde Statens Kornforretning årsmelding 1976). Landbruksdirektoratet har ingen ytterligere kommentarer til beregningen av satsen for omsetningsavgift eller til forutsetningene som er lagt til grunn for denne, og anbefaler at forslaget godkjennes.

Tidligere satser for omsetningsavgift på korn		
Kornår	Maksimalsats, øre/kg	Endelig sats, øre/kg
2013/2014	5,0	2,0
2014/2015	5,0	3,0
2015/2016	6,0	4,0
2016/2017	5,0	1,0
2017/2018	8,0	4,0

Saksnr.: 070/18	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Vurdering av behov for økt lagring av såkorn	Saksnr.: 18/38189-4

Beskrivelse

Lite nedbør og omfattende tørke har ført til uvanlig lave avlinger av bl.a. sertifisert såkorn. Som et resultat av møtet mellom statsråd Jon Georg Dale og faglagene den 23. juli, ble det lagt fram en liste over tiltak for å avhjelpe situasjonen forårsaket av tørken. Blant annet etterspurte man en vurdering om hvorvidt markedsregulator bør bygge opp et beredskapslager for såkorn. Omsetningsrådet mottok brev fra Landbruks- og matdepartementet samme dag, hvor man ber rådet foreta en slik vurderingen.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Landbruks- og matdepartementet av 23. juli 2018

Brev fra Norske Felleskjøp av 19. august 2018

Møtebehandling

Omsetningsrådet ønsker at utredning av problemstillingen er av et relativt begrenset omfang, og ber om en prinsipiell, praktisk og juridisk vurdering av saken til møtet 2. november. Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Sekretariatet legger fram forslag til svar til LMD i Omsetningsrådets møte 2. november 2018.

Vurdering av behov for økt lagring av såkorn

Bakgrunn

Den langvarige tørken og varmt vær har gitt avlingssvikt over store deler av landet. I møte mellom statsråd Jon Georg Dale og jordbrukets organisasjoner den 23. juli 2018 ble det enighet om en liste med tiltak for å avhjelpe konsekvensene av tørke og avlingssvikt innværende år. Det er blant annet potensielt mangel på såkorn.

Omsetningsrådet mottok brev fra Landbruks- og matdepartementet samme dag, hvor man ber rådet foreta en vurdering av om det er behov for at markedsregulator bygger opp større såkornlager. Frist for oversendelse til departementet er innen 1. november 2018. Fristen er etter telefonkontakt med Landbruks- og matdepartementet utsatt til etter behandling i Omsetningsrådets møte den 2. november 2018.

I 2012 ble det etablert en beredskapsordning for såkorn finansiert over Jordbruksavtalen. Denne ordning er hjemlet i forskrift om beredskapslagring av såkorn av 30. oktober 2012. Bevilgningen var i årets jordbruksavtale 3,7 mill. kroner med en sats kr 0,60 per kg av omsøkt kvantum. Det gir med den gitte bevilgningsrammen grunnlag for å bevilge tilskudd til 6 200 tonn. Bevilgningen har vært uendret siden 2012.

Det kan kun bevilges tilskudd til godkjente såvareforretningen med egen produksjon, dvs. tre aktører per i dag. Tilskuddet er basert på overlagret beholdning innenfor 25 % av beregningsgrunnlaget (gjennomsnittet av salg av vårkorn de siste tre salgsår), med fratrukk av 5 % («normallager»). Normallager er et pliktig kommersielt lager. I praksis overlages mer såkorn enn hva denne beregningen tilsier. I 2017 ble det f.eks. søkt om tilskudd til 7 052 tonn, dvs. 852 tonn mer enn hva bevilgningen gir rom for. Ordningen er altså noe underfinansiert. Videre er ikke høstkorn med i beregningene selv om noe av høstkornet også overlages. Det utgjør anslagsvis mellom 4 000 og 7 000 tonn per år (kilde: NFK)

Det er i dag kommersielle aktører og virksomheter som forsyner det norske markedet med såkorn. Utover tilskuddet til beredskapslagring og forskrift om såvare av 13. september 1999, er ikke dette markedet regulert. Det er såvareforretningene, Graminor, Norsk Landbruksrådgeving (NLR) og noen flere aktører som står for sortsutvikling, sikrer tilgang til sertifisert såvare mm.

Forslaget om å bygge om å gjøre beredskapslagring til en del av markedsreguleringen, er ifølge Landbruks- og matdepartementet, ikke ment å erstatte dagens ordning, men være et supplement.

Forespørselen reiser både prinsipielle og praktiske spørsmål. Landbruksdirektoratet sendte den 31. juli et brev til Norske Felleskjøp og ba om innledende vurderinger og betraktninger rundt problemstillingen. Landbruksdirektoratet har startet en jobb med å sammenstille historiske data om såkorninnkjøp og såkornsalg samt leierensing.

Landbruksdirektoratets vurdering

Dagens tilskudd til beredskapslagring er hjemlet i Jordloven og er uavhengig av Omsetningsrådet både juridisk og finansielt. I følge formålsbestemmelsen i Omsetningsloven er formålet «å fremja umsetnaden av..» og ved førstegangs vurdering kan det vanskelig tolkes inn i dette at beredskapslager er en del av Omsetningsrådets myndighetsområde. På den andre siden har det vist seg at formålsparagrafen til loven gir grunnlag for vid tolkning. Landbruksdirektoratet mener den vurderingen som departementet ber om må starte med en gjennomgang av det juridiske grunnlaget for å eventuelt opprette en ny ordning som en del av markedsreguleringen. Landbruksdirektoratet ønsker å påpeke at en endring i beredskapslagring uansett ikke vil ha innvirkning på tilførselen av såkorn for våren 2019.

Dersom man likevel kommer til at det er innenfor Omsetningsrådets myndighetsområde, må man vurdere de prinsipielle forholdene rundt og konsekvensene av å regulere en såkornlagringen som i dag er kommersiell, hvordan man praktisk kan organisere det som en eller to ordninger, samt eventuelt å definere grensesnittet mellom en ny og eksisterende ordning.

Landbruksdirektoratet mener en utredning av disse problemstillingene er av et relativt begrenset omfang og i første omgang av juridisk karakter. Det foreslås at sekretariatet skriver en vurdering, hvor de i prosessen rådføre seg med markedsregulator og såvareforretningene. Forslag til svar til LMD legges frem for Omsetningsrådet i møtet 2. november.

Saksnr.: 071/18	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Kjøtt - Søknad om alternative avsetningstiltak for sauekjøtt - dyrefôr	Saksnr.: 18/38669-2

Beskrivelse

Stort inngående lager, god tilgang på lam og betydelig tilførsel av sau som følge av bl.a. tørken har gitt Nortura avsetningsutfordringer for sau. Nortura søker derfor om å få benytte omsetningsavgift til nye tiltak samt heving og differensiering av omsetningsavgift. De omsøkte tiltakene vil bli behandlet i ulike saker.

Nortura søker blant annet om å benytte omsetningsavgift for å anvende inntil 1 000 tonn sau til pelsdyrfôr.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt § 2-1, fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1 og Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 11 første ledd

Forutsetninger

Nortura tar forbehold om at styret i Nortura godkjenner forslaget til søknad. Styremøtet avholdes 20. august.

Vedlegg

Søknad fra Nortura, datert 16. august 2018

Møtebehandling

Søknadsforslaget ble godkjent i styret i Nortura 20. august.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet godkjenner at Nortura kan omsette inntil 1 000 tonn sauekjøtt til pelsdyrfôr. Kostnaden belastes fondet for omsetningsavgift kjøtt, med en sats på inntil kr 25,75 per kg.

Kjøtt - Søknad om alternative avsetningstiltak for sauekjøtt - dyrefôr

Bakgrunn

Nortura kan årlig legge inn inntil 3 500 tonn småfe på reguleringslager, en begrensning knyttet til volummodellen. Likevel har de mottakspått på alt kjøtt av sau/lam. Til tross for en salgsvekst på ti prosent sau/lam i 2017 og ytterligere elleve prosent de første fem månedene av 2018 opplyser Nortura at de risikerer å ta imot et overskudd utover den mengden småfe som kan fryses inn på reguleringslager i 2018.

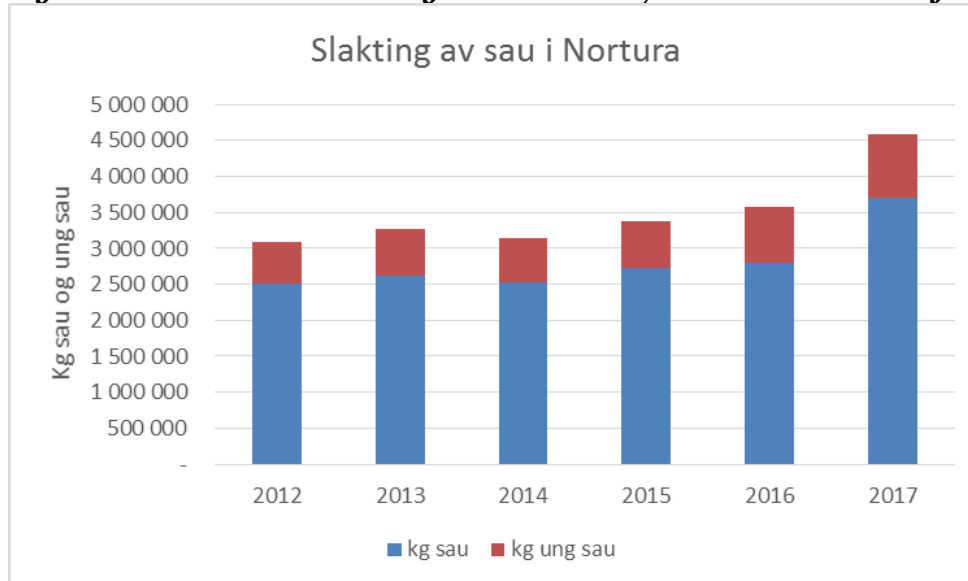
Som følge av stort inngående lager, god tilgang på lam, høy tilførsel av sau som følge av bl.a. tørken og endring i telledato, mener Nortura at det vil være nødvendig å få ned kvantumet sau i markedet med minst 1 000 tonn. Dersom dette ikke er mulig vil utfordringene knyttet til avsetning og liggetid på sau på reguleringslager vedvare.

Søknad fra Nortura om kompensasjon for sau til pelsdyrfôr

Nortura sendte 1. august (sist revidert 16. august) en søknad til Omsetningsrådet hvor de blant annet ber om å få benytte omsetningsavgift til salg av 1 000 tonn fersk sau til pelsdyrfôr.

Nortura beskriver en krevende markedsituasjon for sau og lam. Kvantumet av sau på reguleringslager er økende og utgjorde ved inngangen til 2018 54 prosent av mengden småfe på lageret. Den ukentlige oversikt over lagerbeholdningen viser at det per 6. august 2018 ligger 980 tonn sau og 163 tonn ung sau på lager, mens mengden lam er 127 tonn, altså har andelen sau av reguleringslageret økt til 90 prosent. Nortura skriver at overskuddet hovedsakelig skyldes større produksjon enn etterspørsel. Det gir god tilgang på lammekjøtt, noe som reduserer etterspørselen etter sauekjøtt. Den andre hovedårsaken er telledatoen for dyretilskudd. For 2016-sesongen var den 1. januar 2017, og sau som kunne vært slaktet høsten 2016 ble først slaktet på nyåret. For 2017-sesongen ble derimot telledatoen endret til 1. mai 2017 og det var dermed ingen stimulans til å beholde slaktesauene til januar 2018, noe som tilførte markedet ekstra mye sau i 2017. For 2018 er denne telledatoen 1. mars 2018 og i juniprognosen beskrev Nortura en forventet normal fordeling av årsslakting av sau, omtrent som i 2016. Medlemsundersøkelse foretatt av Nortura i uke 33 viser at tørke og mangel på fôr trolig vil medføre større saueslakting i 2018 enn hva juniprognosene tilsier. Nye tall viser at forventet overskudd av sau i 2018 nå er 3 000 tonn.

Figuren viser den økte slaktingen av sau i 2017 sammenliknet med foregående år

Nortura har lagt ned betydelige ressurser for å øke salget av fårekjøtt, noe om har gitt resultater som beskrevet innledningsvis. I tillegg jobber Nortura også med å legge til rette for halalslaktning, for å kunne tilby halalslaktet sau i det norske markedet i 2018. Videre jobber de med å se på mulighetene for å utnytte spesialmarkeder (offshore). De jobber også med ytterligere produktlanseringer av sau i dagligvaremarkedet kommende høst. Likevel risikerer Nortura å måtte ta imot et overskudd av sau/lam utover de 3 500 tonnene som kan fryses inn i løpet av året, i flg. eget utsagn. Frem til uke 30 har de fryst ned 508 tonn småfe og prognosen for 3. tertial viser et overskudd på 2 743 tonn. Prognosen tar ikke opp i seg den tørre sommeren vi har hatt.

Ferskt sauekjøtt til pelsdyrfôr

Pelsdyrkjøkken har vist interesse for å bruke ferskt sauekjøtt til produksjon av fôr. De kan ta imot sau med bein, men ryggmargen må være fjernet og skroten må være nedkjølt. For å kunne frakte skroten i big-bokser må de deles i fire deler for å utnytte plassen best mulig. Sauen vil da kunne selges for kr 2,50 per kg. Den totale kostnaden inkludert verdien av kjøttet til pelsdyrfôr er beregnet til kr 25,75 per kg. På spørsmål fra Landbruksdirektoratet hvorfor det er ferskt og ikke fryst kjøtt Nortura planlegger å selge til pelsdyrfôr, legger de fram et regnestykke hvor det fremgår at det ville vært et dyrere alternativ når man, i tillegg til kostnader knyttet til tining og avemballering, inkluderer det allerede påløpte frysefradraget. De opplyser også at de høyst sannsynlig ikke vil ha nok tinekapasitet tilgjengelig til å tine disse 1 000 tonnene.

På forespørsel fra Landbruksdirektoratet har Nortura også undersøkt hvor mye det vil koste å sende kjøttet til destruksjon. Slik tabellen nedenfor viser er kostnadene knyttet til salg av ferskt sauekjøtt pelsdyr det billigste alternativet.

Tabellen viser kostnader ved å bruke henholdsvis fryst eller ferskt sauekjøtt til pelsdyrfôr, veldedighet, eller sende det til destruksjon.

	Pelsdyrfôr		Veldedighet		Destruksjon	
	Fryst	Ferskt	Fryst	Ferskt	Fryst	Fersk
Engrospris	-17,10	-25,50	-17,10	-25,50	-17,10	-25,50
Frysefradrag (allerede betalt avgift)	-7,00	-	-7,00	-	-7,00	-
Fjerning av ryggmarg	-1,75	-1,75	-1,75	-1,75	-1,75	-1,75
Tining og avemballering	-2,13	-	-2,13	-	-2,13	-
Deling til 4 partier og pakke i big-box	-1,00	-1,00	-	-	-1,00	-1,00
Svinn	-1,75	-	-1,75	-	-1,75	-1,75
Kappekostnader	-	-	-5,00	-5,00	-	-
Pakking	-	-	-3,00	-3,00	-	-
Kjøpsverdi som pelsdyrfôr	2,50	2,50	-	-	-	-
Kostnad destruksjon	-	-	-	-	-3,00	-3,00
Ekstra transportkostnader	-1,00	-	-1,00	-1,00	-1,00	-
Kostnader per kg (eks. frysefradrag)	-29,23	-25,75	-38,73	-36,25	-34,73	-33,00
Mengde	1 000 000	1 000 000	10 000	10 000		
Omsetningsavgift	-29 230 000	-25 750 000	-387 300	-362 500		

Kostnader knyttet til tiltaket

Det omsøkte tiltaket har ifølge Nortura en kostnad på inntil ca. 26 mill. kroner som det ikke er tatt høyde for i budsjettet for omsetningsavgiften for 2018. Juniprognosen til Nortura anslår en tilførsel av sau lam på 25 100 tonn i 2018. Tiltaket vil ut fra dette utgjøre i overkant av én krone per kg for alt småfeskjøtt i 2018.

Landbruksdirektoratets vurdering

Nedenfor følger Landbruksdirektoratets vurdering av Norturas søknad i lys av forskrifter og retningslinjer som regulerer Omsetningsrådets myndighet.

Markedsreguleringsforskriften

Markedsreguleringsforskriftens § 3-1 om markedsregulators rolle stiller krav til avsetningstiltak i tredje ledd. Her heter det at markedsregulator har ansvaret for «effektivt og konkurransenøytralt å gjennomføre markedsregulering slik at kostnadene blir lavest mulig». Det er Omsetningsrådets oppgave å påse dette jf. markedsreguleringsforskriften § 3-3.

Ordlyden tilsier at markedsregulator må velge det rimeligste alternativet.

Omsetningsrådet forvalter midler innkrevd direkte fra bøndene som er ment å sikre omsetningen av landbruksvarer. Gitt ordningens finansieringsform (avgifter fra bøndene), samt ordningens formål om å fremme omsetning (utdypes nedenfor) og ordene «effektivt» og «konkurransenøytralt» i § 3-1 tredje ledd er det sannsynlig at man først og fremst sikter til «kostnadene» i snever forstand, slik at «kostnader» betyr direkte utgifter.

Landbruksdirektoratet har, sammen med Nortura, kostnadsberegnet de omsøkte alternativene i tillegg til beregning av kostnadene ved destruksjon. Salg til pelsdyrfôr framstår som det rimeligste alternativet av de disse tiltakene.

Salg av kjøtt til bruk i pelsdyrfôr vurderes derfor til å være det alternativet som er i tråd med kravet i forskriftens § 3-1 om effektiv markedsregulering.

Landbruksdirektoratet vil likevel påpeke den høye kostnaden dette tiltaket har, til tross for at det er det rimeligste av de tiltakene som er vurdert. Kostnaden blir i tillegg skjøvet fremover i tid, da kun ca. 60 prosent vil bli dekket inn i 2018, ut fra Norturas forslag (se egen sak). Direktoratet ser også risikoen for negativt omdømme som et viktig hensyn. Omsetningsrådet må tillegge vekt.

Med ovennevnte vurdering finner Landbruksdirektoratet at Norturas søknad om salg av inntil 1 000 tonn ferskt sauekjøtt til pelsdyrfôr kan godkjennes som avsetningstiltak.

Saksnr.: 072/18	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Kjøtt - Søknad om alternative avsetningstiltak for sau - veldedig formål	Saksnr.: 18/38669-10

Beskrivelse

Stort inngående lager, god tilgang på lam og betydelig tilførsel av sau som følge av bl.a. tørken har gitt Nortura avsetningsutfordringer for sau.

Nortura søker derfor om å få benytte omsetningsavgift til nye avsetningstiltak samt heving og differensiering av omsetningsavgift. De omsøkte tiltakene vil bli behandlet i ulike saker.

Nortura ønsker at mest mulig av overskuddet av sau benyttes til humant konsum. De søker i første omgang om å benytte omsetningsavgift for å skjære ned og gi bort ti tonn fryst sauekjøtt fra reguleringslager som mat til veldedige formål i Norge.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt § 2-1, fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1 og Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 11 første ledd

Forutsetninger

Nortura tar forbehold om at styret i Nortura godkjenner forslaget til søknad. Styremøtet avholdes 20. august.

Vedlegg

Søknad fra Nortura, datert 16. august 2018

Møtebehandling

Søknadsforslaget ble godkjent i styret i Nortura 20. august.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet godkjenner at Nortura kan omsette ti tonn sauekjøtt til veldedig formål. Kostnaden belastes fondet for omsetningsavgift kjøtt, med en sats på inntil kr 34,73 per kg.

Kjøtt - Søknad om alternative avsetningstiltak for sau - veldedig formål

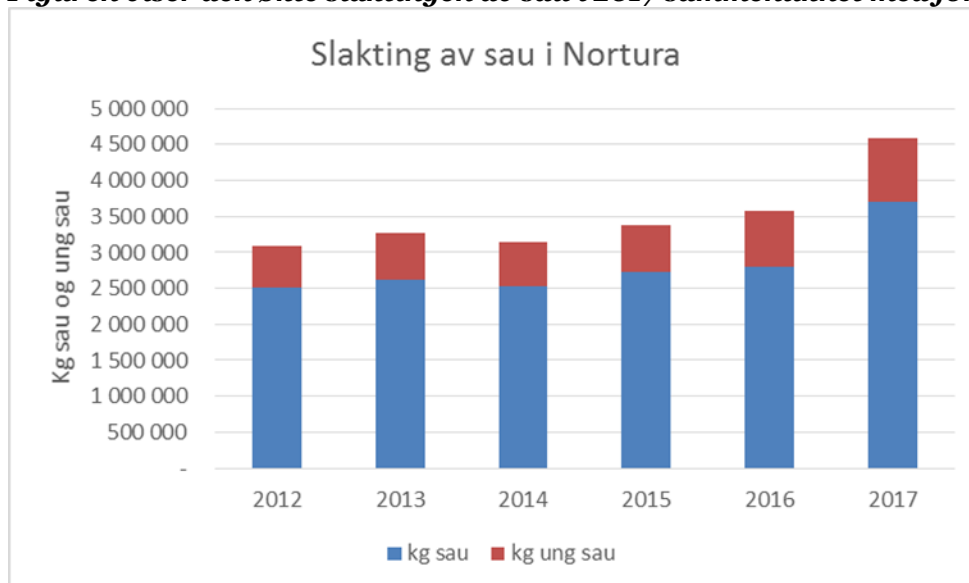
Søknad fra Nortura om kompensasjon for sau til veldedige formål

Nortura sendte 1. august (sist revidert 16. august) en søknad til Omsetningsrådet hvor de blant annet ber om å få benytte omsetningsavgift til ti tonn fryst sau fra reguleringslager som mat til veldedige formål i Norge.

Nortura beskriver en krevende markedssituasjon for sau og lam. Kvantumet av sau på reguleringslager er økende og utgjorde ved inngangen til 2018 54 prosent av mengden småfe på lageret. Den ukentlige oversikt over lagerbeholdningen viser at det per 6. august 2018 ligger 980 tonn sau og 163 tonn ung sau på lager, mens mengden lam er 127 tonn, altså har andelen sau på reguleringslager økt til 90 prosent av totalt kvantum.

Nortura skriver at overskuddet hovedsakelig skyldes større produksjon enn etterspørsel. Det er god tilgang på lammekjøtt, noe som reduserer etterspørselen etter sauekjøtt. Den andre hovedårsaken er telledatoen for dyretilskudd. For 2016-sesongen var den 1. januar 2017, og sau som kunne vært slaktet høsten 2016 ble først slaktet på nyåret. For 2017-sesongen ble derimot telledatoen endret til 1. mai 2017 og det var dermed ingen stimulans til å beholde slaktesauene til januar 2018, noe som tilførte markedet ekstra mye sau i 2017. For 2018 er denne telledatoen 1. mars 2018 og i juniprognosen beskrev Nortura en forventet normal fordeling av årsslakting av sau, omtrent som i 2016. Medlemsundersøkelse foretatt av Nortura i uke 33 viser at tørke og mangel på fôr trolig vil medføre større saueslakting i 2018 enn hva juniprognosene tilsier. Nye tall viser at forventet overskudd av sau i 2018 nå er 3 000 tonn.

Figuren viser den økte slaktingen av sau i 2017 sammenliknet med foregående år

Nortura har lagt ned betydelige ressurser for å øke salget av fårekjøtt, noe som har gitt resultater som beskrevet innledningsvis. I tillegg jobber Nortura også med å legge til rette for halalslakting, for å kunne tilby halalslaktet sau i det norske markedet i 2018. Videre jobber de med å se på mulighetene for å utnytte spesialmarkeder (offshore). De jobber også med ytterligere produktlanseringer av sau i dagligvaremarkedet kommende høst. Likevel risikerer Nortura å måtte ta imot et overskudd av sau/lam utover de 3 500 tonnene som kan fryses inn i løpet av året, i flg. eget utsagn. Frem til uke 30 har de fryst ned 508 tonn småfe og prognosen for 3. tertial viser et overskudd på 2 743 tonn. Prognosen tar ikke opp i seg den tørre sommeren vi har hatt.

Mat til veldedige formål

Nortura skriver at de ønsker at mest mulig av overskuddet av sau benyttes til human konsum. Som et forsøk ønsker de å benytte omsetningsavgiften for å dekke kostnaden ved å gi bort kjøttet til veldedige organisasjoner, som i dag serverer gratis mat. De ønsker i første omgang å skjære ned ti tonn fryst sau fra reguleringslageret til det formålet. Dersom det viser seg å være mulig å øke dette kvantumet, vil Nortura søke om ytterligere nedskjæring.

Slik tabellen nedenfor viser er kostnadene knyttet til levering av fryst sauekjøtt til veldedig formål fire kroner høyere enn å sende det samme kjøttet til destruksjon, se tabellen under. På spørsmål fra Landbruksdirektoratet om Nortura har undersøkt muligheten for å selge kjøttet til en rabattert pris svarer Nortura at de ikke har gjort grundige analyser av betalingsviljen hos mottaker.

Tabellen viser kostnader ved å bruke henholdsvis fryst eller ferskt sauekjøtt til pelsdyrfør, veldedighet, eller sende det til destruksjon.

	Pelsdyrfør		Veldedighet		Destruksjon	
	Fryst	Ferskt	Fryst	Ferskt	Fryst	Fersk
Engrospris	-17,10	-25,50	-17,10	-25,50	-17,10	-25,50
Frysefradrag (allerede betalt avgift)	-7,00	-	-7,00	-	-7,00	-
Fjerning av ryggmarg	-1,75	-1,75	-1,75	-1,75	-1,75	-1,75
Tining og avemballering	-2,13	-	-2,13	-	-2,13	-
Deling til 4 partier og pakke i big-box	-1,00	-1,00	-	-	-1,00	-1,00
Svinn	-1,75	-	-1,75	-	-1,75	-1,75
Kappekostnader	-	-	-5,00	-5,00	-	-
Pakking	-	-	-3,00	-3,00	-	-
Kjøpsverdi som pelsdyrfør	2,50	2,50	-	-	-	-
Kostnad destruksjon	-	-	-	-	-3,00	-3,00
Ekstra transportkostnader	-1,00	-	-1,00	-1,00	-1,00	-
Kostnader per kg (eks. frysefradrag)	-29,23	-25,75	-38,73	-36,25	-34,73	-33,00
Mengde	1 000 000	1 000 000	10 000	10 000		
Omsetningsavgift	-29 230 000	-25 750 000	-387 300	-362 500		

Landbruksdirektoratets vurdering

Nedenfor følger Landbruksdirektoratets vurdering av Norturas søknad i lys av forskrifter og retningslinjer som regulerer Omsetningsrådets myndighet.

Markedsreguleringsforskriften

Markedsreguleringsforskriftens § 3-1 om markedsregulators rolle stiller krav til avsetningstiltak i tredje ledd. Her heter det at markedsregulator har ansvaret for «effektivt og konkurransenøytralt å gjennomføre markedsregulering slik at kostnadene blir lavest mulig». Det er Omsetningsrådets oppgave å påse dette jf. markedsreguleringsforskriften § 3-3.

Ordlyden tilsier at markedsregulator må velge det rimeligste alternativet.

Omsetningsrådet forvalter midler innkrevd direkte fra bøndene som er ment å sikre omsetningen av landbruksvarer. Gitt ordningens finansieringsform (avgifter fra bøndene), samt ordningens formål om å fremme omsetning (utdypes nedenfor) og ordene «effektivt» og «konkurransenøytralt» i § 3-1 tredje ledd er det sannsynlig at man først og fremst sikter til «kostnadene» i snever forstand, slik at «kostnader» betyr direkte utgifter.

Landbruksdirektoratet har, sammen med Nortura, kostnadsberegnet de omsøkte alternativene i tillegg til beregning av kostnadene ved destruksjon. Salg til veldedige formål framstår som det dyreste alternativet.

Uavhengig av konklusjonen ovenfor åpner imidlertid markedsreguleringsforskriften § 7 for dispensasjon. Her heter det at «Omsetningsrådet kan gi dispensasjon fra (...) denne forskriften.» Dette innebærer at Omsetningsrådet har anledning til å gjøre unntak fra forskriften og at dispensasjonsadgangen hører under Omsetningsrådets forvaltningsskjønn jf. ordet «kan».

Omsetningsrådet har dermed anledning til å gi dispensasjon fra § 3-1 tredje ledd. Det innebærer at rådet i utgangspunktet kan fatte en avgjørelse som ikke alene er betinget av kostnadsbesparelser, dersom det vurderes som hensiktsmessig og avgjørelsen er innenfor Omsetningsrådets kompetanse jf. Omsetningsloven og rammeforskriften. Selv om adgangen til å dispensere er vid, vil rådets myndighet iht. forskriften likevel være begrenset av de rammene som loven setter for skjønnsutøvelsen.

Er det hensiktsmessig å gi dispensasjon fra markedsreguleringsforskriften § 3-1 tredje ledd?

Det fremgår av markedsreguleringsforskriften § 7-1 at Omsetningsrådet «kan» gi dispensasjon fra retningslinjer i forskriften.

Ordet «kan» henviser til et forvaltningsskjønn og det må foretas en vurdering av hvorvidt det er hensiktsmessig av Omsetningsrådet å gi dispensasjon for Nortura i dette tilfellet.

Landbruksdirektoratet vurderer den kritiske lagersituasjonen kombinert med omdømmeproblematikken slik at leveranser til veldedighet er en del av en mulig løsning. Landbruksdirektoratet mener imidlertid at dersom dette tiltaket blir aktuelt på et senere tidspunkt bør det gjøres en vurdering av hvorvidt det er mulig å ta en pris for kjøttet som i det minste gir en total kostnad lik destruksjon.

Omsetningsloven

Foruten å være hensiktsmessig ut i fra et forvaltningsskjønn, må tiltaket også være innenfor omsetningslovens rammer.

Utgangspunktet for vurderingen er omsetningsloven § 11 første ledd, hvor det heter at avgiftsmidlene som kommer inn iht. omsetningsloven §§ 5 og 5 a «vert styrde av [Omsetnings]rådet». Pengene «kan berre nyttast etter vedtak» av Omsetningsrådet «til å fremja umsetnaden av vedkomande varor».

Omsetningsrådet har iht. ordlyden i § 11 første ledd et vidt mandat til bestemme over pengene jf. «vert styrde». Forbeholdet i Omsetningsrådets vidtgående kompetanse ligger i at avgjørelser må fattes gjennom «vedtak» og at avgjørelsens formål må være «å fremja umsetnaden».

Problemstillingen er om det er innenfor Omsetningsrådets skjønnsbegrensning jf. «kan berre nyttast [avgiftsmidlene] etter vedtak (...) til å fremja umsetnaden av vedkomande varor» å gi Nortura tillatelse til å gi bort sau til veldedige organisasjoner.

Ordlyden tilsier at tiltaket aktivt må bidra til å fremme omsetningen, i den forstand at det vil være utilstrekkelig om tiltaket kun har en nøytral effekt på omsetningen av landbruksvarer. Det er naturlig å forstå lovens ordlyd dithen at avgjørelsen/tiltaket må være utformet med tanke på «å fremja» omsetningen jf. ordet «til» og at dette vilkåret må forstås strengt jf. ordet «berre».

Vil kjøtt gitt til veldedig formål fremme omsetningen?

Begrepet «fremme omsetning» gjelder både økt omsatt mengde og høyere pris på varen enn i en situasjon uten tiltak. Det er vanskelig å argumentere for at å levere kjøtt til veldedige formål uten vederlag vil «fremja umsetnaden» i betydningen økt salg direkte. I

første omgang dreier dette seg om en begrenset mengde, ti tonn kjøtt, til et marked med lav betalingsevne, og som sannsynligvis ellers kjøper lite kjøtt. Det vurderes derfor til ikke å ha en negativ effekt på omsetning av annet kjøtt. Landbruksdirektoratets vurderer det imidlertid slik at tiltaket vil kunne virke positivt omdømmemessig og dermed indirekte virke salgsfremmende på lengre sikt. Det må særlig sees i lys av at alternativene for avsetning, salg til pelsdyrfôr eller destruksjon, kan virke negativt for Nortura og kjøttnæringens omdømme. Tiltak til human konsum vil for de fleste framstå som en mer etisk korrekt anvendelse enn andre tiltak.

Direktoratet mener etter en totalvurdering at det kan dispenseres fra kravet om mest effektiv markedsregulering i dette tilfellet.

Nortura skriver at de vil søke om ytterligere økning av kvantumet til veldedige formål dersom det viser seg mulig å øke kvantumet. Landbruksdirektoratet presiserer at vurderingen her forbeholdes søknad om et begrenset kvantum og vil ikke skape presedens for ytterligere søknader, jf. vurderingen under forrige overskrift. Ved søknad om utvidet kvantum vil en ny vurdering måtte gjøres.

Med ovennevnte vurdering finner Landbruksdirektoratet at Norturas søknad om omsetning av ti tonn frossent sauekjøtt til veldedig formål kan godkjennes som avsetningstiltak.

Saksnr.: 073/18	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Kjøtt - Søknad om økt og differensiert omsetningsavgift for sau og lam	Saksnr.: 18/38669-14

Beskrivelse

Stort inngående lager, god tilgang på lam og høy tilførsel av sau som følge av bl.a. tørken, har gitt Nortura avsetningsutfordringer for sau. Nortura søker derfor om å få benytte omsetningsavgift til nye avsetningstiltak samt heving og differensiering av omsetningsavgiften. De omsøkte tiltakene vil bli behandlet i ulike saker.

Nortura foreslår en økning i omsetningsavgiften for sau og lam, samt framskyndet virketidspunkt. Økningen er ment å finansiere tiltak som behandlet i sak 71/18 og 72/18.

Videre foreslår Nortura at omsetningsavgiften differensieres mellom sau og lam, og at den for sau settes ned med to kr per kg i ukene 43 til 48 for å styre slaktinga av sau bort fra den mest hektiske sesongen for slakting av lam.

Konsernstyret i Nortura vedtok 20. august 2018 forslag til avgiftsendringer.

Hjemmel

Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-1, forskrift 1999-06-29-763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på melk § 1 siste ledd og lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) §§ 5 og 11 første ledd.

Forutsetninger

Det forutsettes at sak 71/18 og 72/18 om vedtas i tråd med innstilling fra sekretariatet.

Vedlegg

Brev fra Nortura datert 16. august 2018.

Bekreftelse fra Nortura av 21. august 2018 på at konsernstyret har vedtatt foreslåtte avgiftsendringer.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet fastsetter følgende satser for omsetningsavgift for sau og lam:

For kjøtt av sau:

Fra 27.08.2018	kr 4,00 per kg
Fra 22.10.2018	kr 2,00 per kg
Fra 03.12.2018	kr 4,00 per kg

For kjøtt av lam:

Fra 27.08.2018	kr 4,00 per kg
----------------	----------------

Kjøtt - Søknad om økt og differensiert omsetningsavgift for sau og lam

Heving av omsetningsavgiften

1. august (sist revidert 16. august) sendte Nortura inn søknad til Omsetningsrådet hvor de foreslår å øke satsen opp til maksimalsatsen, kr 4,00 per kg, allerede fra 27. august. De argumenterer med at det i denne ekstraordinære situasjonen er riktig at alle saueprodusentene tar like stor belastning i form av økt omsetningsavgift, uavhengig av slaktetidspunkt.

Videre foreslår Nortura at satsene for sau settes ned i ukene 43 t.o.m. 48, for å bidra til og styre slakting av sau til etter slaktesesongen for lam (se neste avsnitt).

Tabellen nedenfor oppsummerer forslaget om omsetningsavgiften for høsten 2018.

	06.08.2017	27.08.2018	17.09.2018	22.10.2018	03.12.2018
	Sau/lam	Sau/lam	Sau/lam	Sau Lam	Sau Lam
Omsetningsavgift vedtatt 14. des. 2017	2,50		3,50		
Omsetningsavgift dersom differensiering og tiltak		4,00		2,00	4,00

Differensiering av omsetningsavgiften på sau og lam

Store deler av landet har i sommer opplevd ekstraordinær tørke og fôrmangel. Konsekvensene av fôrmangel kan ifølge Nortura bli både økt slakting og endret slaktetidspunkt. Medlemsundersøkelsen foretatt i uke 33 viser at det kan ventes leveranser av 1 000 tonn mer sauekjøtt enn hva tidligere prognoser viser.

Grunnet kort salgssesong er det viktig at lammene blir slaktet til rett tid. De siste årene har Nortura med godt resultat brukt prisløypa aktivt for å stimulere til slakting på riktig tidspunkt. Dersom det blir stor pågang av sau i lammesesongen vil det kunne gå ut over leveringsevnen på lam grunnet kapasitet på slakteri, samt kjøll og frys. Derfor ønsker Nortura å konsentrere slakting av sau i starten og mot slutten av sesongen.

For produsentene er det i utgangspunktet mest rasjonelt å sende sau til slakt samtidig med lam. Prisløypa for sau er derfor utformet med tanke på å gi produsentene en økonomisk stimulans til å sende sau til slakt før uke 36 og etter uke 43. Prisen til bonden er jamfør prisløype fire kroner lavere i perioden uke 36 til 43. Fra uke 43 trappes prisen opp igjen med fire kroner før den trappes ned igjen fra uke 48.

I følge Nortura har produsentene tidligere respondert godt på prisløypa. I år antar de at fôrmangelen vil gjøre at denne prisdifferansen er utilstrekkelig til å få produsentene til å beholde sauene lenger enn til levering av lammene. Nortura mener at større prisdifferanse vil øke sjansen for at de produsentene som har tilgang på beite, vil velge å la sauene gå noe lenger.

Markedssituasjonen for sau er nå så krevende at avregningspris til bonde i praksis er null. For å styre saueslaktingen bort fra lammesesongen, så Nortura seg likevel nødt til å sette opp saueprisen i forkant av sesongen. Det er ikke rom for ytterligere prisøkning ut mot markedet. Den løsningen Nortura nå foreslår er å redusere omsetningsavgiften på sau til etter slaktesesongen for lam, men beholde en høyere avgift for lam. Det gir produsenten en stimulans, i tillegg til prisvirkemidlet, til å levere sau etter de mest hektiske ukene av sesongen for lammeslakting.

Nortura foreslår at omsetningsavgiften for sau settes ned to kroner per kg i ukene 43 til 48. Sammen med den vedtatte prisløypa vil det gi en merpris på seks kroner per kg for å slakte sau etter uke 43.

Landbruksdirektoratets vurdering

Vurderingen nedenfor er skrevet ut fra en forutsetning om at Landbruksdirektoratets forslag til vedtak i sak 71/18 og 72/18 blir endelige vedtak.

Det å selge sau til pelsdyrfôr og gi sauekjøtt til veldedighet er, kostbare tiltak. Det ble i sak 60/18 den 22. juni 2018 om Omsetningsavgiftene for 2. halvår 2018, estimert at fondet ville ha en størrelse på 273 mill. kroner ved årets utgang. I sak 65/18 den 25. juli ble tak for reguleringslager i 2018 hevet for storfe som følge av fôrmangel. Det ble også vedtatt tilhørende endringer i omsetningsavgiften for storfe. Det vedtaket antas å gi en økt kostnad på inntil 20 mill. kroner, bare delvis finansiert gjennom en avgiftsøkning som gir en ekstra inntekt på 15 mill. kroner, dvs. at fondets størrelse reduseres med anslagsvis fem mill. kroner ut over revidert budsjett. Sau til pelsdyrfôr og sau til veldedige formål antas å redusere fondet med inntil 26 mill. kroner, mens den differensierte avgiften vil redusere fondet med 3,5 mill. kroner sammenliknet med revidert budsjett. De foreslåtte økningene i omsetningsavgift for sau og lam vil i 2018 anslagsvis øke fondet med 16 mill. kroner, tilsvarende ca. 60 prosent kostnadsdekning. Det gir ved utgangen av 2018 en fond omtrent på 255 mill. kroner. Landbruksdirektoratets vurdering er at avgiftsøkningen er nødvendig for å finansiere tiltakene.

Omsetningsrådets myndighet til å fastsette omsetningsavgiften innenfor maksimalsatsene er fastsatt i § 1 andre ledd i forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på melk. Med hensyn til differensiering av avgift mellom sau og lam kan det argumenteres med at omsetningsavgiften ikke er ment å være et prisvirkemiddel. I kjøttsektoren har det likevel vært vanlig å bruke omsetningsavgiften aktivt for å påvirke pris til produsent, normalt for å forsterke en allerede gitt priskurve. Dette bidrar til å styre slaktingen til ønskede perioder, noe som igjen gir reduserte reguleringskostnader.

Det er differensiert omsetningsavgift mellom purke/råne og slaktegris. Purke/råne er i motsetning til sau, tatt ut av markedsregulering. Spørsmålet blir da om Omsetningsrådets myndighet til å differensiere avgiften mellom ulike varianter innenfor dyreslagene er begrenset av regelverket. Omsetningsloven § 5 gir ikke ulike føringer etter hvilket dyreslag det er snakk om. Det sluttet derfor at satsen kan differensieres mellom ulike kategorier innenfor hvert dyreslag da slaktegris/purke/råne ikke er gitt en annen omtale enn f.eks. sau/lam i loven. Landbruksdirektoratet kan dermed ikke se at det er noe i regelverket som hindrer differensiert avgiften mellom sau og lam.

Med bakgrunn i årets ekstraordinære tørke forventes det tidligere levering av sau enn først prognosert. Med en produsentpris nær null mener Landbruksdirektoratet at differensierte avgifter vil være et kostnadseffektivt virkemiddel å styre saueslaktingen til etter lammesesonen, og på den måten utnytte kapasiteten på slakteriene, frys og kjølekapasitet så optimalt som mulig. Videre er avgiftsøkning nødvendig med de høye kostnadene som er knyttet til foreslåtte tiltak. Ut fra prognosene vil innkreving av 10 mill. kroner utsettes til 2019, noe som synes høyt. Men ut fra den ekstraordinære situasjonen primærprodusentene er i, at avgiftene er satt til maksimalsats, med unntak av noen uker for sau, og at fondet vil ha et akseptabelt nivå, vil Landbruksdirektoratet anbefaler at Norturas søknad om økt avgift og differensiert avgift mellom sau og lam, innvilges.

Saksnr.: 074/18	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 23.08.2018	Tittel: Kjøtt - Mottakspunkt på storfekjøtt fra uavhengige aktører	Saksnr.: 18/37369-7

Beskrivelse

Omsetningsrådets vedtok 25. juli 2018 å utvide det maksimale årlige kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager fra 2 500 til 5 000 tonn, dvs. en tilleggskvote på 2 500 tonn. Begrunnet i den ekstraordinære situasjonene vedtok Omsetningsrådet å pålegge markedsregulator mottakspunkt for tilleggskvantumet fra innenlands produsert storfekjøtt (helt slakt) fra uavhengig aktører. Bak vedtaket lå en forutsetning om at tilleggskvoten ikke ville trå i kraft før den ordinære kvoten var oppfylt.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) ber i brev av 17. august 2018 om at Omsetningsrådet så raskt som mulig revurderer sitt vedtak av 25. juli, slik at dobbel mottakspunkt for storfeslakt kan innføres umiddelbart. I følge LMD er det svært viktig at den doble mottakspunktet rådet har vedtatt raskt kan bidra til å stabilisere storfekjøttmarkedet i den ekstraordinære situasjonen norsk jordbruk nå er i.

Hjemmel

Markedsreguleringsforskriften § 7-1, dispensasjon fra retningslinjer fastsatt 31.03.2011. Omsetningsrådets vedtak punkt 1 av 25. juli 2018 sak 65/18.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Landbruks- og matdepartementet, datert 17. august 2018
Brev fra Nortura, datert 20. august 2018

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Mottakspunktet fra uavhengig aktører, som er knyttet til ekstraordinær regulering, fremskyndes, slik at 500 tonn storfe fra og med uke 36 blir fordelt mellom aktørene. Nortura gis i oppdrag å utforme og iverksette den praktiske gjennomføringen, og informasjon om dette vil bli gitt aktørene så snart den foreligger.

Kjøtt - Mottaksplikt på storfekjøtt fra uavhengige aktører

Brev fra Landbruks- og matdepartementet

LMD 17. august et brev til Omsetningsrådet. Brevet gjengis som følger:

«Det vises til Omsetningsrådets vedtak av 25. juli 2018 om for 2018 å utvide det maksimale årlige kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager fra 2 500 til 5 000 tonn. For tilleggskvoten ble det vedtatt å innføre mottaksplikt for markedsregulator på innenlands produsert storfekjøtt fra uavhengige aktører i den perioden det brukes reguleringsmidler til ekstraordinær regulering av storfekjøtt.

Landbruks- og matdepartementet vil peke på at det gjennomføres en rekke tiltak pga. tørkesommeren, og at det er viktig at også Omsetningsrådet bidrar med endringer og lempinger på regelverket i den ekstraordinære situasjonen jordbruket er i.

Departementet har registrert problemer i kjøttsektoren pga. at mottaksplikten fra uavhengige aktører i Omsetningsrådets vedtak av 25. juli er begrenset til tilleggskvoten og at den dermed ikke har trådt i kraft umiddelbart. Reguleringslageret av storfekjøtt ligger fortsatt godt under 2 500 tonn, dvs. at det vil ta tid før den doble mottaksplikten trer inn. Departementet har fått signal om at uavhengige aktører får innmeldt unormalt store mengder dyr til slakt fra egne leverandører som de har problemer med å håndtere, siden de ikke får levert slakt videre til markedsregulator på den doble mottaksplikten.

Departementet ber derfor om at Omsetningsrådet så raskt som mulig revurderer sitt vedtak av 25. juli, slik at dobbel mottaksplikt for storfeslakt kan innføres umiddelbart. Det er svært viktig at den doble mottaksplikten rådet har vedtatt raskt kan bidra til å stabilisere storfekjøttmarkedet i den ekstraordinære situasjonen norsk jordbruk nå er i.»

Svar fra Nortura

Nortura sendte 20. august et brev til Omsetningsrådet, som svar på brevet fra LMD. Brevet gjengis som følger:

«Nortura registrerer at LMD ønsker at mottaksplikt for markedsregulator på innenlands produsert storfekjøtt fra uavhengige aktører i den perioden det brukes reguleringsmidler til ekstraordinær regulering av storfekjøtt iverksettes så raskt som mulig.

Formålet med markedsregulering er å sikre uttak av pris på kjøtt og egg i henhold til avtaler i samsvar med forutsetningen om at denne kan oppnås i et balansert marked. Markedsregulator har ansvar for at de tiltak som iverksettes gjennomføres effektivt og konkurransenøytralt til en lavest mulig kostnad. Markedsordningen er rettet mot sikkerhet for bonden og er ikke ment for å være en risikoavlastning for industri og handel.

Totalmarked kjøtt og egg arbeider med å legge til rette slik at uavhengige aktører kan levere storfe på mottaksplikten med utgangspunkt i Omsetningsrådets vedtak av 25. juli. Det er viktig at en slik midlertidig ordning oppfyller målene om konkurransenøytralitet og at kostnadene for bonden holdes så lave som mulig.

Vedtaket sier følgende:

Omsetningsrådet vedtar å utvide maksimalt årlig kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager med 2 500 tonn, til 5 000 tonn i 2018. Med grunnlag i tørkesituasjon force majeure åpnes det for dobbel mottaksplikt for helt slakt.

Når det nå brukes reguleringsmidler til ekstraordinær regulering av storfekjøtt, pålegges markedsregulator mottaksplikt til innenlands produsert storfekjøtt (helt slakt) fra uavhengig aktører. Mottaksplikten avgrenses til en andel av tilleggskvoten. Mottaksplikten fra de uavhengige aktørene avgrenses til aktørenes andel av slaktingen av storfekjøtt i 2017 multiplisert med innlegg av kjøtt innenfor tilleggskvote.

Nortura registrerer at tørken har gitt fôrmangel i deler av landet, særlig på Øst-, Sør- og i store deler av Vestlandet. Nord-Norge og Trøndelag er i mindre grad rammet av tørke og fôrmangel. Totalmarked mener at det er fornuftig at kvantumet storfekjøtt som kan leveres fra uavhengige aktører beregnes med utgangspunkt i områdene som er rammet av tørke slik at situasjonen avhjelpes for de aktørene som mottar slakt fra disse områdene.

Prognose for overskudd:

Alle landbrukets organisasjoner jobber med tiltak for å avhjelpe førsituasjonen. Et felles budskap fra alle er at nedslakting er den dårligste løsningen. Nortura opplever at de fleste bønder forsøker å skaffe til veie fôr for å unngå unødig stor slakting.

Det hersker fortsatt usikkerhet rundt hvor mye mer storfe enn forventet som vil bli slaktet som følge av fôrmangel. Det er gjennomført en spørreundersøkelse blant Nortura sine medlemmer som vil gi Totalmarked et bedre grunnlag for å vurdere dette i prognosen som kommer 5. september. Vi håper at det ikke vil bli nødvendig å benytte hele tilleggskvoten på 2500 tonn storfe. For at vi ikke stimulerer til unødig høy innfrysning og regulering av storfe mener Totalmarked at kvantumet som skal fordeles mellom aktørene må basere seg på et prognosert overskudd.

Vi mener allikevel at vi kan på forhånd av prognosen 5. september fordele 500 tonn av tilleggskvoten mellom aktørene innenfor området som er rammet av tørke på bakgrunn av aktørenes andel av slaktingen av storfekjøtt i 2017. Det gjenstår fortsatt noen praktiske avklaringer for hvordan vi skal håndtere en mottaksplikt fra uavhengige aktører.

Med bakgrunn i signalene om at det er ønskelig å fremskynde bruk av mottaksplikt fra uavhengige aktører kan Nortura åpne opp for mottak av 500 tonn storfe fra uke 36 (3.-9. september) som blir fordelt mellom aktørene. Informasjon om den praktiske gjennomføringen av tiltaket vil bli gitt aktørene så snart den foreligger.»

Landbruksdirektoratets vurdering

Da saken kom opp og resulterte i et ekstraordinært møte i Omsetningsrådet i juli, var hovedfokus på at Omsetningsrådet måtte behandle søknaden fra Nortura før taket på 2 500 tonn ble nådd. Dette for å kunne gi en forhåndsgodkjenning, slik regelverket krever. Nortura anslo da at situasjonen kunne oppstå medio august. I Norturas søknad lå det ikke inne noe forslag om innføring av mottaksplikt fra uavhengige aktører, kun en utvidelse av taket. I møtet ble det fremmet forslag om mottaksplikten fra uavhengige aktører knyttet til det ekstraordinære kvantumet som ble gitt med grunnlag i tørkesituasjonen. Rådet gav noen rammer for ordningen, som Nortura må legge til grunn for den praktiske gjennomføringen. Vedtaket i rådet var enstemmig.

Hele bransjen jobber aktivt med å begrense slaktingen som følge av fôrmangelen. Det har gitt resultater, og det ordinære taket for innlegging på reguleringslager er ikke nådd. Utvidelsen som ble gitt var et «inntilskvantum», med betydelig usikkerhet. Nortura opplyser nå at de forventer å gå ut over det ordinære taket, hvilket betyr at det vil bli behov for å benytte seg av deler av det ekstraordinære kvantumet. På bakgrunn av signalene fra LMD om ønsket om å fremskynde bruk av dobbelt mottaksplikt, foreslår de å åpne for

mottak av 500 tonn av tilleggskvantumet, som kan fordeles mellom aktørene fra uke 36.

Ut fra vedtaket som ble fattet i juli og nåsituasjonen, mener Landbruksdirektoratet at rådet kan presisere at det åpnes for den ekstraordinære reguleringen før ordinær kvote fylles.

Landbruksdirektoratet viser likevel til at mottaksplikten og reguleringslagring er instrumenter for å sikre bonden avsetning for sine produkter, ikke en sikkerhet for industrivirksomhet.

For egg beregnes det en rettighet for uavhengige aktører til leveranser av egg til Nortura i måneder det er definert en overskuddssituasjon, etter en gitt formel basert på tidligere leveranser. Man kan likevel ikke påberope seg dobbel mottaksplikt de månedene man ha bestilt vare fra Nortura, dvs. benyttet seg av forsyningsplikten. Dette er et prinsipp Landbruksdirektoratet mener også bør gjelde for dobbelt mottaksplikt av storfe.